

Side af Sagen har fundet Talsmand i det andet Thing, at Vedtagelsen af nærværende Lovforslag ikke vil gjøre Regjeringen utilbøielig til senere at støtte et Forslag, som gaar ud paa at heve Søndagen som Hviledag, og jeg skal derfor ikke paa nogen Maade, naar den ovenberørte Endring foretages, modsætte mig dette Lovforslag. — Der er endnu et Punkt, jeg ønsker at berøre, fordi det knytter sig til, hvad der er fremfat i Motiverne, nemlig at det maa anses tvivlsomt, om en saadan Indskrænkning af Arbeidet om Søndagen ikke maatte føre til et Indtægtsstab. I den Henseende skal jeg uden dog at gaa dybt ind paa Spørgsmaalet blot udtale, at det ikke alene er min Overbevisning, men jeg tror Alles, som have undersøgt dette Spørgsmaal, at den ugentlige Løn for Arbejderne ikke vil blive mindre, naar de arbejde i 6 i Stedet for i 7 Dage, og at heller ikke Arbeidsmængden vil blive mindre, selv om Arbeidet indskrænkes til 6 Dage, og at Arbeidet under alle Omstændigheder da vil blive bedre udført. Jeg tror, at Enhver ogsaa vil have gjort den Erfaring, at, dersom vi overanstrengte os ved at tage Natten til Hjælp til vort Arbejde, vil det Arbejde, som udføres om Dagen ikke blive saa godt udført som det, der udføres efter Hvile om Natten. Dette finder ogsaa Anvendelse med Hensyn til det uafbrudte Arbejde i Ugens syv Dage. Ved den parlamentariske Kommission, som blev nedsat i England 1832, fremgik det som Resultat af de Undersøgelser, som bleve anstillede i England, ligesom ved senere Undersøgelser i Schweiz og Frankrig, at Fabrikanter og Arbejdere samstemmede i, at den ugentlige Løn for Arbejderne ingenlunde formindskedes derved, at Arbejdsdagens Antal indskrænktes til 6 i Stedet for at være 7. Jeg tror, at naar vi komme til at drøfte dette Spørgsmaal, vil det vise sig, at den Forandring, jeg tror, der er Anledning til at træffe, ikke vil finde Hindring i den Betragtning, som saaledes kunde komme frem om, at enten Arbejdslønnen eller Arbeidsmængden skulde blive formindsket ved Søndagsarbejde.

Breinholt: I det jeg i det Hele taget kan slutte mig til de Udtalelser, der hidtil ere faldne, navnlig til den, der ere fremkomne fra den høitærede Justitsminister, maaste mindst til dem, der ere fremkomne fra den ærede sidste Taler, skal jeg ikke opholde det høie Thing med Gjentagelser, men kun henlede dets Opmærksomhed paa et ganske enkelt Punkt, der, saavidt jeg tror, ikke endnu har været paa Bane, nemlig den Forandring, der er slet i § 5. Det forekommer mig, at denne Forandring har en temmelig stor Nækkvidde; der staar nemlig nu i Paragrafen: „Dog skulde Døvelser, der tilsigte Uddannelse til Fædrelandets Forsvar, være undtagne fra dette Forbud, naar kun ikke Gudstjenesten derved forstyrres“. Der staar altsaa slet Intet om, hvilke Slags

Døvelser der menes, om det er legemlige eller aandelige Døvelser; „Døvelser“ er i og for sig et saa vagt Udtryk, at man ikke kan vide, hvad der tilsigtes dermed. Der er ved dette Udtryk ikke givet nogen Sikkerhed mod, at Folk, der ville afholde hvilken som helst Forsamling, behøve at gjøre Andet end at sige, at de tilsigte disse Døvelser, de være nu legemlige eller aandelige, til Fædrelandets Forsvar. Det er meget muligt, at jeg her lægger en større Nækkvidde i denne Forandring, end der virkelig findes, men det er kun for at henlede Thingets Opmærksomhed derpaa, og især for gennem den høitærede Justitsministers Udtalelser at blive beroliget i saa Henseende, at jeg har tilladt mig at gjøre denne korte Bemærkning.

Oyenbøll: Jeg skal følge den sidste ærede Talers Exempel, da der jo synes at være stor Enighed tilstede i Salen om de forskjellige Punkter, der ere fremdragne, og jeg skal derfor ikke komme for vidt ind paa de enkelte Spørgsmaal. Hvorfor jeg fandt mig foranlediget til at begjære Ordet, var af Hensyn til den sidste ærede Talers Udtalelser om Lovforslagets § 5 og Forstaelsen deraf. Jeg tror, at den Frygt, han udtalte for Misbrug af den udvidede Tilladelse, som denne Bestemmelse giver, er ugrundet, i alt Fald saa længe Lovforslagets § 7 bliver staaende, som den straaer; thi efter § 7 kan enhver som helst Forsamling finde Sted, naar den blot ikke forstyrres selve Gudstjenesten, saa at man saaledes ikke behøver, naar Folk komme sammen i et eller andet Niemed, at tilkendegive Noget om, at Forsamlingen tilsigter Fædrelandets Forsvar. Efter § 7 skulde nemlig enhver som helst Forsamling være tilladt, naar den ikke afholdes i saa umiddelbar Nærhed af en Kirke eller et Bøehus, at Gudstjenesten derved forstyrres. Jeg vil derved ingenlunde have sagt, at jeg finder § 7 heldig; jeg er i den Henseende aldeles enig med de øvrige Talere, men det forekommer mig, at man maaste, saaledes som det forresten er blevet antydnet af den høitærede Minister, nok kunde finde en vis Mellemvei at gaa. Efter § 7, saaledes som den er affattet i Regjeringens Forslag, var enhver offentlig Forsamling i verdsligt Niemed forbudt fra Kl. 9 til 4 om Søndagen. Man kan nu vel forstaa, at man paa forskjellige Steder kunde påstøtte dette Forbud indskrænket Noget, fordi Gudstjenesten paa de fleste Steder navnlig paa Landet er indskrænket til nogle enkelte Timer om Formiddagen, og saavidt mig bekendt, er der neppe noget Sted paa Landet, hvor Gudstjenesten ikke er forbi inden Kl. 2. En Mellemvei var jo den, at saadanne Forsamlinger bleve tilladte efter at Gudstjenesten var afholdt paa de paagældende Steder eller i de paagældende Sogne. Det er ganske vist en Bei, man kan gaa; men jeg veed meget vel, at denne Bei ikke vil være tilfredsstillende, navnlig ikke paa